

บทที่ 3

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการทำความสะอาด

ธุรกิจการให้บริการทำความสะอาด ทำหน้าที่เสมือนแม่บ้านของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่หลักคือการทำทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ในหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นห้องสำนักงานหรือบริเวณสาธารณะอื่น ๆ ในหน่วยงาน เช่น ห้องโถง ระเบียง ลิฟต์ ห้องประชุม ห้องน้ำ เป็นต้น

ความหมายของการทำความสะอาด

การทำความสะอาด หมายถึง การกำจัดฝุ่นละอองที่อยู่บนพื้นผิวหน้าของวัตถุ และการกำจัดรอยคราบสกปรก รวมทั้งสิ่งเปื้อนที่ติดอยู่บนพื้นผิวหน้า หรือที่ฝังลึกลงในพื้นผิวของวัตถุ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2530 : 29)

วัตถุประสงค์ในการทำความสะอาด

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการทำความสะอาด คือ ทำให้หน่วยงานมีความสะอาดเรียบร้อย สวยงามเป็นที่ประทับใจแก่ผู้ที่มาติดต่อ และยังช่วยรักษาสภาพเดิมของวัสดุเหล่านั้นได้ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดสุขอนามัยที่ดี เพราะถ้าหากปล่อยให้วัสดุเหล่านั้นสกปรกมีฝุ่นละอองเกาะอยู่จะทำให้เป็นแหล่งอาศัยของเชื้อโรค และยังทำให้พื้นผิวของวัสดุสึกกร่อนและถูกทำลายไป ดังนั้น การทำความสะอาดอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ นอกจากจะช่วยรักษาสภาพเดิมของวัสดุเหล่านั้นไว้แล้ว ยังช่วยประหยัดเวลาในการทำความสะอาดแต่ละครั้ง และประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำยามาจัดคราบสกปรกเหล่านั้นอีกด้วย

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการทำความสะอาด

ในการทำความสะอาด มีสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงและปฏิบัติให้ได้ตามมาตรฐานในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความสะอาด จะต้องรักษาความสะอาดในทุกพื้นที่ตามขั้นตอนที่ถูกต้อง
2. ความสะอาดสวยงาม จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการในบางจุด เช่น ห้องน้ำ ควรมีกระดาษทิชชู ดังขยะ น้ำยาล้างมือ ไว้อำนวยความสะดวก

3. ความสวยงาม จะต้องมีการจัดวางสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องตกแต่งในที่ที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ใช้บริการรู้สึกสุขกายสบายใจ

4. ความปลอดภัย จะต้องมีการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากการทำความสะอาด เช่น การลื่นหกล้มระหว่างทำความสะอาด หมั่นตรวจสอบสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้อยู่เสมอ หากพบว่าชำรุดต้องรีบดำเนินการซ่อมแซมแก้ไขให้อยู่ในสภาพดี เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ทุกฝ่าย

5. ความประหยัด ในการทำความสะอาดจะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ผลงานเป็นไปตามเป้าหมายโดยประหยัดเวลาและประหยัดค่าใช้จ่ายมากที่สุด

หลักเบื้องต้นในการทำความสะอาด

ในการทำความสะอาดพนักงานทำความสะอาดต้องรู้จักเลือกวิธีการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับประเภทของพื้นผิววัสดุ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำความสะอาดทั่ว ๆ ไป ควรทำความสะอาดจากส่วนบนมาหาส่วนล่าง เช่น ทำความสะอาดเพดาน ฝ้าผนัง เฟอร์นิเจอร์และพื้น ซึ่งงานต่าง ๆ มีหลักและวิธีทำความสะอาดดังนี้

1. การทำความสะอาดเพดาน มีหลักในการทำความสะอาดดังนี้

1.1 ตรวจสอบรอยร้าว รอยแตกของปูนฉาบเพดานหรือฝ้าเพดาน ซึ่งหากมีรอยร้าว อาจทำให้น้ำรั่วได้

1.2 กวาดใยแมงมุมและทำความสะอาดเครื่องตกแต่งเพดาน เช่น บัวตกแต่งเพดาน เป็นต้น

1.3 ตรวจสอบตู้ไฟฟ้าเพดาน ทำความสะอาด ล้างน้ำ เช็ดให้แห้งสนิท ใส่เข้าที่ให้เรียบร้อย รวมทั้งตรวจสอบหลอดไฟฟ้า ทำความสะอาดหลอดไฟด้วยผ้าหมาด ๆ และเช็ดให้แห้ง

2. การทำความสะอาดฝ้าผนัง ฝ้าผนังอาจประกอบด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น ไม้ กระดาษ ดินฝ้าผนัง ผนังปูน ฝ้าใหม่ ปูน และกระจก มีหลักในการทำความสะอาดดังนี้

2.1 ตรวจสอบส่วนที่ต้องทาสีใหม่ หรือทำความสะอาดบางจุด

2.2 ทำความสะอาดคิ้วเพดานบนและล่าง โดยส่วนที่สกปรกน้อย ให้ใช้ผ้าหมาด และผ้าแห้งทำความสะอาด ส่วนที่สกปรกมาก ซึ่งต้องใช้น้ำในการทำความสะอาด ก่อนลงมือทำความสะอาด ให้นำผ้าทำความสะอาดปูชิดฝ้าผนังตอนล่างกันทั้งหมด การทำความสะอาดให้ใช้ฟองน้ำแตะน้ำยาล้างหรือผงขัดผสมผงซักฟอกถูเบา ๆ ตามทางจากด้านบนลงล่าง อาจใช้แผ่นขัดในลอนได้บางจุดที่สกปรกมากโดยขัดเพียงเบา ๆ เพราะสีอาจลอกได้

2.3 เช็ดด้วยฟองน้ำหมาดและแห้ง ถ้าเป็นกระจกใช้ที่ปาดน้ำแทนฟองน้ำหรือผ้าได้

2.4 ปฏิบัติติดต่อกันโดยทำให้ซ้ำครั้งรอยเดิมที่ทำไว้เดิมเพื่อให้รอยต่อเป็นเนื้อเดียวกันเมื่อแห้งสนิท

2.5 หากฝาผนังประกอบด้วยเครื่องตกแต่งและวัสดุอื่น เช่น ประติมากรรม หน้าต่าง กระจก และผ้า幔 ต้องทำความสะอาดดังนี้

2.5.1 บริเวณประติมากรรม หน้าต่าง กระจก เช็ดฝุ่นขัดเงาส่วนที่เป็นโลหะ บริเวณขอบประติมากรรม หน้าต่าง ให้ทำความสะอาดด้วยผ้าหมาดและแห้ง มุ่งลวดแปรงด้วยแปรงอ่อน ๆ

2.5.2 บริเวณกระจกใส กระจกบานเกร็ด ใช้น้ำยาเช็ดกระจกหรือกระดาษหนังสือพิมพ์เก่า เช็ดถูให้ใสสะอาด

2.5.3 เช็ดรอยนิ้วมือและฝุ่นที่ตัวควบคุมเครื่องปรับอากาศสวิตซ์ไฟ รูปภาพนาฬิกา

2.5.4 เครื่องตกแต่งห้องส่วนที่เป็นโลหะ ห้ามใช้แผ่นขัดไนลอน ทำความสะอาดเพราะจะเป็นสนิมได้ ควรใช้ฟองน้ำและผัซซัฟอกถูเบา ๆ แล้วเช็ดด้วยผ้าหมาด ๆ ตามด้วยผ้าแห้งอีกครั้งหนึ่ง

3. การทำความสะอาดเฟอร์นิเจอร์ ในการทำความสะอาดเฟอร์นิเจอร์และเครื่องอำนวยความสะดวกรวมไปถึง เครื่องใช้สำนักงานต่าง ๆ เช่น โทรศัพท เครื่องคอมพิวเตอร์ ตู้ โต๊ะ ชั้นวางของ ที่เขียนหรือ ตะกร้าขยะ เป็นต้น หลักในการทำความสะอาดมีดังนี้

3.1 เครื่องอำนวยความสะดวก และเครื่องใช้สำนักงาน ใช้ที่ปัดฝุ่นทำความสะอาดและเช็ดด้วยผ้าแห้ง

3.2 เฟอร์นิเจอร์ที่เป็นตู้ โต๊ะ ชั้นวางของ เครื่องใช้ประเภทไม้ ไม้ยกของออกใช้ที่ปัดฝุ่น หรือผ้าหมาดและแห้งเช็ดทำความสะอาดทุกวัน แล้วจัดวางของเข้าที่เดิม หากเป็นโลหะหรือกระจก เช็ดให้ใสอย่าให้มีรอยนิ้วมือ ถ้ามีรอยเปื้อน รอยดำ ใช้ฟองน้ำและน้ำยาถูเบา ๆ จากนั้นเช็ดด้วยผ้าหมาดและผ้าแห้ง

3.3 โทรศัพท ทำความสะอาดด้วยผ้าหมาดและผ้าแห้งทุกวัน เช็ดทำความสะอาดหูฟังด้วยสำลีชุบยาฆ่าเชื้อโรค

3.4 ที่เขียนหรือ เทถ่านหรือบนกระดาษหนังสือพิมพ์เก่าห่อให้เรียบร้อย ใส่ถุงพลาสติก ก่อนทิ้งถังขยะ ถังที่เขียนหรือด้วยน้ำสะอาดเช็ดให้แห้ง

3.5 ตะกร้าขยะ หากขยะไม่มากนักและเป็นขยะแห้งให้เทขยะใส่ถุงดำที่เตรียมมา และวางตะกร้าไว้ที่เดิม หากขยะมากและถุงพลาสติกที่รองตะกร้าขยะสกปรกให้มัดปากถุงพลาสติก และทิ้งลงในถุงดำที่เตรียมมาและเปลี่ยนถุงพลาสติกใบใหม่รองตะกร้าขยะให้เรียบร้อย

4. การทำความสะอาดพื้น พื้นมีหลายประเภท เช่น พื้นกระเบื้องยาง พื้นหินอ่อน พื้นหินขัด พื้นคอนกรีต พื้นเซรามิก พื้นไม้ และพื้นพรม เป็นต้น หลักในการทำความสะอาดและดูแลรักษาพื้นแต่ละประเภทมีดังนี้

4.1 พื้นกระเบื้องยาง เมื่อปูกระเบื้องยางเสร็จใหม่ ๆ อย่าเพิ่งทำความสะอาดทันที ควรทิ้งระยะเวลาเพื่อรอให้น้ำยาที่ใช้ปูกระเบื้องยางแห้ง และยึดเกาะตัวกันคืออย่างน้อย 1 สัปดาห์ ถ้าได้รับการเคลือบเงาด้วยน้ำยาเคลือบเงาชนิดน้ำ แล้วจะมีอายุการใช้งานได้นานกว่า และทำความสะอาดได้ง่ายขึ้น

การทำความสะอาดพื้นกระเบื้องยางมีวิธีทำความสะอาดดังนี้

4.1.1 กวาดฝุ่น ใช้ผ้าหรือมีอบเก็บฝุ่นเช็ดทำความสะอาด ซึ่งอาจต้องใช้มีอบเก็บฝุ่นวันละหลายครั้ง หรือ เช็ดดูด้วยน้ำยาทำความสะอาดพื้นประจำวันทุกวัน

4.1.2 หากพื้นมีรอยขรุขระ และมีริ้วรอยมากเนื่องจากการใช้งานมาก ทำให้ไม่สามารถปิดกั้นให้สะอาดเงางามได้ ควรทำการล้างออกและเคลือบผิวใหม่ตามขั้นตอนดังนี้

4.1.2.1 เคลื่อนย้ายสิ่งของ เพื่อความสะดวกในการทำงาน

4.1.2.2 แซะเก็บรอยคาบหมากรัง สี และรอยคราบสกปรกอื่น ๆ

ที่พึงเน้น

4.1.2.3 กวาดขยะและฝุ่น ใช้ผ้าหรือมีอบเช็ดฝุ่นให้ทั่ว

4.1.2.4 ล้างและลอกที่เคลือบเงาเก่า ด้วยน้ำยาล้างลอกพื้น โดยผสมน้ำยาทาให้ทั่วบริเวณก่อนขัด ถ้าห้องกว้างมากให้แบ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อไม่ให้หน้ายาแห้งก่อนขัด หลังจากนั้นใช้เครื่องขัดพื้นขัดให้สะอาด

4.1.2.5 เช็ด เก็บคราบน้ำสกปรกออกจากพื้น โดยใช้เครื่องดูดน้ำไม่บาดน้ำ หรือผ้าซับน้ำ

4.1.2.6 เช็ดพื้นด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง เพื่อไม่ให้คราบน้ำยาหลงเหลืออยู่บนพื้น

4.1.2.7 เมื่อพื้นแห้งและสะอาดดีแล้ว ให้กวาดผงและฝุ่นละอองออกอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะลงน้ำยาเคลือบเงา

4.1.2.8 ใช้ผ้ามีอบที่สะอาดสำหรับลงน้ำยาเคลือบเงา ชุบน้ำยาเคลือบเงาบิบบพเหมาะสม ๆ ถูให้ทั่วบริเวณอย่างสม่ำเสมอ ทิ้งไว้ให้แห้งอย่างน้อย 15 – 20 นาที จึงทำการ

เคลือบเงาครั้งต่อไป เพื่อให้ได้ผลดีที่สุด ควรลงน้ำยาเคลือบเงาอย่างน้อย 3 ครั้ง แต่ไม่ควรเกิน 5 ครั้ง

4.1.2.9 เช็ดถูด้วยน้ำยาทำความสะอาดพื้นประจำวันทุกวัน

4.2 พื้นที่มีความแข็ง เช่น พื้นหินชนิดต่าง ๆ มีวิธีการทำความสะอาดดังนี้

4.2.1 พื้นหินอ่อน มี 2 ชนิด คือ หินอ่อนธรรมชาติ และหินอ่อนวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำมาจากปฏิกิริยาทางเคมีของแคลเซียมคาร์บอเนต ควรหลีกเลี่ยงการใช้น้ำยาทำความสะอาด หรือน้ำยาเคลือบเงาที่เป็นกรด โดยทั่วไปน้ำยาเคลือบเงาชนิดต้องจัดให้ความทนทาน

4.2.2 พื้นหินขัด เป็นพื้นที่ทำมาจากหินอ่อนผสมกับซีเมนต์ ถ้าเป็นพื้นใหม่ จะต้องทิ้งระยะประมาณ 5 วัน ก่อนการใช้งานหรือเคลือบพื้น ไม่ควรใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีสภาพของ กรดและด่างเข้มข้น

4.2.3 พื้นคอนกรีต เป็นพื้นที่ทำมาจากซีเมนต์และทราย ไม่ควรใช้ผลิตภัณฑ์ ที่เป็นกรดต่างเข้มข้น

4.2.4 พื้นเซรามิก เป็นพื้นที่ทำมาจากส่วนผสมของดินเหนียวและน้ำ พื้นเซรามิกจะต้องปูบนพื้นซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้จะต้องหลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อ ปูนซีเมนต์โดยตรง เพราะจะทำให้แผ่นเซรามิกหลุดร่อนออกมาได้

การทำความสะอาดพื้นที่มีความแข็ง ใช้เคมีภัณฑ์ที่ไม่เป็นอันตรายกับ ส่วนผสมของซีเมนต์ ไม่มีความเป็นกรดหรือด่างเข้มข้น การทำความสะอาดประจำวันปฏิบัติ เหมือนพื้นกระเบื้องยาง ส่วนการใช้น้ำยาเคลือบเงา ควรใช้น้ำยาเคลือบเงา และรองพื้นหินขัดชนิดเข้มข้น

4.3 พื้นไม้ เป็นพื้นที่นิยมใช้ทั่วไป แต่ปัจจุบันราคาสูงมาก พื้นไม่มีข้อเสีย คือ ถ้า อากาศร้อนมาก ไม้จะหด ถ้าอากาศเย็นมาก ไม้จะยืด

การทำความสะอาดพื้นไม้ ไม่ควรใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดน้ำบนพื้นที่ยังไม่ได้ เคลือบแลคเกอร์หรือขี้ผึ้ง การทำความสะอาดประจำวันปฏิบัติเหมือนกับพื้นกระเบื้องยางและพื้น ที่มีความแข็ง ส่วนการใช้น้ำยาเคลือบเงา ให้ใช้น้ำยาเคลือบเงาชนิดน้ำ

4.4 พื้นพรม พรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.4.1 พรมที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติประเภทขนสัตว์หรือใยพืช เช่น ขนแกะ ปอและฝ้าย ราคาค่อนข้างแพงและดูแลรักษายาก

4.4.2 พรมที่ผลิตจากใยสังเคราะห์ เช่น อะคริลิก ไนลอน และโพลีเอสเตอร์ ซึ่งมักจะใช้ผสมกับวัสดุอย่างอื่น ราคาค่อนข้างถูก ดูแลรักษาง่ายเป็นที่นิยมกัน โดยทั่วไป

การทำความสะอาดพื้นพรม ควรทำความสะอาดทันทีเมื่อมีความสกปรกเกิดขึ้น หากทิ้งไว้นานจะทำความสะอาดยาก การทำความสะอาดพรมสามารถทำได้ 3 วิธีคือ

1. การดูดฝุ่น โดยใช้เครื่องดูดฝุ่นทำความสะอาดทุกวัน
2. การกำจัดคราบสกปรก เช่น หมากฝรั่ง คราบอาหาร คราบน้ำชา กาแฟ คราบน้ำอัดลม คราบเลือด คราบหมึก คราบชีสโกแลต เป็นต้น ในการกำจัดคราบสกปรกเหล่านี้ ถ้ามีคราบแข็งและแข็งติดแน่นบนพรม ใช้ปลายช้อน มีด หรือวัตถุที่ไม่คมขูดหรือเฉี่ย ปิดเบา ๆ ให้สิ่งสกปรกหลุดออก หากเป็นของเหลวหรือน้ำใช้ผ้าสะอาดหรือกระดาษที่ซับน้ำซับออกก่อน หลังจากนั้นเทน้ำยาจัดคราบสกปรกบนลงในกระบอกฉีด ฉีดเฉพาะบริเวณคราบสกปรกแล้วทิ้งไว้สักครู่ แล้วใช้ผ้าสะอาดหรือกระดาษที่ซับน้ำซับบริเวณที่ฉีดน้ำยาทิ้งไว้ เพื่อซับความสกปรกและน้ำยาที่ฉีดชุ่มเกินไป เสร็จแล้วใช้ฟองน้ำหรือผ้าชุบน้ำอุ่นให้เกิดฟอง ซับด้วยกระดาษซับหรือผ้าจนสะอาดแห้ง
3. การซักพรม ในกรณีที่พรมมีความสกปรกบริเวณกว้างมาก จะใช้วิธีซักพรม โดยใช้น้ำยาซักพรมทำความสะอาดทันที การซักพรมด้วยเครื่องจะสะดวกและรวดเร็ว เมื่อซักทั่วแล้วขณะพรมยังชื้นอยู่ ให้ใช้แปรงไม้หรือแปรงพลาสติกอ่อน ๆ แปรงพรมไปทางเดียวกันให้พรมตั้งขึ้น ไม่เหยียบย่ำพรมที่แปรงแล้วจนกว่าจะเสร็จ ทิ้งไว้ให้แห้งจึงใช้เครื่องดูดฝุ่นผิวพรมอีกครั้งหนึ่ง การซักพรมปกติจะซักปีละครั้ง หากสกปรกมากอาจซักพรมทุก 6 เดือนก็ได้

การบำรุงรักษาพื้นประจำวัน (Daily Maintenance)

การบำรุงรักษาพื้นประจำวัน เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการรักษาความสะอาดพื้นที่ผ่าน การทำความสะอาด ขัดล้าง และเคลือบเงาไว้แล้ว (ยกเว้นพื้นพรม) เพื่อให้มีอายุการใช้งานได้นาน ไม่ต้องทำการขัดล้างและเคลือบเงาบ่อย ๆ ซึ่งทำให้ประหยัดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย การบำรุงรักษาพื้นประจำวันอย่างดีและถูกต้อง จะทำให้พื้นสะอาดและเงางามอยู่เสมอ

การบำรุงรักษาพื้นประจำวัน สามารถทำได้ 3 วิธีคือ

1. การทำความสะอาด โดยการใช้น้ำยาเก็บฝุ่น
2. การทำความสะอาด โดยการใช้น้ำยาเช็ดประจำวัน
3. การทำความสะอาด โดยการใช้น้ำยาขัดเงาพื้น

การทำความสะอาดโดยการใช้น้ำยาเก็บฝุ่น

เป็นการขจัดคราบฝุ่นละอองอันเป็นสาเหตุที่ทำให้พื้นมัวหมองมีกลิ่นหอม ประหยัดเวลา และฝุ่นไม่ฟุ้งกระจาย เพราะไม่ต้องกวาดพื้นก่อน การทำความสะอาดโดยใช้น้ำยาเก็บฝุ่น ให้เทน้ำยาลงในกระบอกฉีด ฉีดน้ำยาลงบนมือบเก็บฝุ่นให้ชุ่มพอสมควร ทิ้งให้น้ำยาดูดซับในมือบ

ประมาณ 3 ชั่วโมง หรือทิ้งไว้หนึ่งคืน แล้วใช้มือบิดมาคั้นฝุ่นเพื่อเก็บฝุ่นละออง ไม่ให้ฟุ้งกระจายไปในอากาศ

การทำความสะอาดโดยการใช้ยาเช็ดประจำวัน

เป็นการขจัดคราบสกปรกต่าง ๆ ที่ไม่สามารถใช้น้ำยาเก็บฝุ่นทำความสะอาดได้ จึงจำเป็นต้องใช้น้ำยาทำความสะอาดที่ใช้ขจัดคราบในการทำความสะอาด โดยผสมน้ำยากับน้ำแล้วเช็ดถู น้ำยาประเภทนี้จะมีสารเคมีช่วยละลายคราบไขมัน คราบสกปรกต่าง ๆ ออกจากพื้นโดยไม่ทำให้ความเงาของน้ำยาเคลือบเงาลดน้อยลง และยังช่วยยืดเวลาที่จะทำการขัดล้างพื้นออกไปได้นานกว่าที่กำหนดไว้

การทำความสะอาดโดยการใช้เครื่องปั่นขัดเงาพื้น

เป็นการทำความสะอาดพื้นบริเวณที่มีการสัญจรไปมา มาก ๆ และสภาพผิวของน้ำยาเคลือบเงาชำรุด เช่น บริเวณทางเข้าออก ทางเดินส่วนกลาง หน้าเคาน์เตอร์ หน้าลิฟต์ เป็นต้น การทำความสะอาดโดยการใช้เครื่องปั่นขัดเงา จะช่วยให้การบำรุงรักษาพื้นประจำวันมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เป็นการใช้เครื่องปั่นขัดเงาพื้นพร้อมด้วยแผ่นขัดเงา เพื่อลอกคราบฝุ่นละอองและความชื้นที่จับอยู่บนผิวของน้ำยาเคลือบเงา ซึ่งเช็ดด้วยน้ำยาเช็ดประจำวันแล้ว พื้นยังหมองอยู่ การปั่นเงาจะทำให้ น้ำยาเคลือบเงามีความแข็งแรงติดกับพื้นได้แน่นขึ้น และรักษาพื้นให้มีความเงามอยู่เสมอ ช่วยยืดระยะเวลาการขัดล้างออกไปได้อีก

การทำความสะอาดห้องน้ำสาธารณะ

การทำความสะอาดห้องน้ำสาธารณะ ต้องทำความสะอาดบ่อย ๆ บางกรณีอาจต้องทำความสะอาดทุกชั่วโมง เนื่องจากมีผู้เข้ามาใช้บริการตลอดเวลา เช่น ห้องน้ำในห้างสรรพสินค้า เป็นต้น วิธีการรักษาความสะอาดห้องน้ำที่ได้ผลดีที่สุดสามารถควบคุมการเจริญเติบโตของเชื้อโรค และขจัดกลิ่นอันน่ารังเกียจ สามารถทำได้โดย

1. ปฏิบัติตามกำหนดการอย่างสม่ำเสมอ บริเวณอื่นในอาคารอาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเอาใจใส่มากเท่าบริเวณห้องน้ำ ซึ่งจะทำความสะอาดบ่อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปริมาณการใช้งานของห้องน้ำ

2. ใช้ผลิตภัณฑ์และอุปกรณ์ที่เหมาะสม ปัจจุบันมีน้ำยาที่ใช้ในการทำความสะอาดผลิตภัณฑ์มากมาย จึงสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับเครื่องสุขภัณฑ์ใน ห้องน้ำ ตั้งแต่ น้ำยาทำความสะอาดทั่วไป น้ำยาดับกลิ่น น้ำหอมปรับอากาศ และน้ำยาเช็ดกระจก นอกจากนี้ในการทำความสะอาดห้องน้ำยังต้องมีอุปกรณ์ทำความสะอาด ได้แก่ ไม้กวาด ฟองน้ำ ผ้ามือเปียก ถังน้ำ ขวดฉีดสเปรย์น้ำยาดับกลิ่น เกรียงหรือมีดไร้คม เพื่อขูดสิ่งสกปรกที่ฝังแน่น เป็นต้น

3. ขั้นตอนในการทำความสะอาด

3.1 จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องใช้ที่จำเป็น เพื่อความสะดวก และประหยัดเวลาในการทำความสะอาด

3.2 เทล้างผงและเศษกระดาษ

3.3 ใส่ถุงมือยาง และใช้ผ้าชุบน้ำยาฆ่าเชื้อโรคทำความสะอาดเครื่องสุขภัณฑ์ทุกชนิด

3.4 ทำความสะอาดรอยเปื้อนตามฝาผนัง และประตู

3.5 ทำความสะอาดกระจก โดยใช้ น้ำยาเช็ดกระจกช่วยและเช็ดด้วยผ้าสำลีหรือหนังสือพิมพ์เก่า

3.6 ทำความสะอาดอ่างล้างมือและเคาน์เตอร์

3.7 จัดเตรียมเครื่องใช้ต่าง ๆ ในห้องน้ำ เช่น น้ำยาล้างมือ สบู่ กระดาษชำระ ผ้าเช็ดมือ แจกันดอกไม้ ที่เขี่ยบุหรี่

3.8 ในการทำความสะอาดห้องน้ำห้องต่อไป ต้องใช้น้ำยาที่สะอาดผสมใหม่ และเปลี่ยนผ้าที่ใช้เช็ดถูเช่นกัน

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะอาด

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะอาด สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. อุปกรณ์ ได้แก่

1.1 เครื่องขัดพื้น

1.2 เครื่องซักพรม

1.3 เครื่องดูดฝุ่น

1.4 บันได ขนาด 7 ฟุต และ 10 ฟุต

1.5 รถเข็นติดลูกกลิ้งชนิดบีบน้ำได้

1.6 ไม้ถูพื้น ไม้มีอบขนาดต่าง ๆ

1.7 ที่เก็บฝุ่นพรม

1.8 เครื่องมือขนาดเล็ก เช่น ไขควง คีม ค้อน กุญแจเลื่อน เป็นต้น

2. วัสดุถาวรและวัสดุสิ้นเปลือง ได้แก่

2.1 ผ้าทำความสะอาด

2.2 ฟองน้ำ

2.3 แผ่นขัดไบนลอน

- 2.4 ถ้วยตวง
- 2.5 กระจบอกฉีด
- 2.6 กระจบอขนาดเล็ก
- 2.7 แปรงสีฟัน
- 2.8 ถู่มือยาง
- 2.9 แถบยางสำหรับปาดน้ำขนาดต่าง ๆ
- 2.10 แปรงปัดฝุ่น
- 2.11 แปรงถูพื้น
- 2.12 ที่ตัดผง
- 2.13 ถังน้ำและชั้นพลาสติก
- 2.14 ป้ายเตือนขณะทำความสะอาด
- 2.15 สบู่
- 2.16 ผงซักฟอก
- 2.17 น้ำยาเคมีภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น น้ำยาล้าง ลอก ลบรอยเปื้อน

บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่ดีของพนักงานทำความสะอาด

บุคลิกภาพที่ดีของพนักงานทำความสะอาด

1. มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัวหรือโรคติดต่อที่น่ารังเกียจ
2. แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสม
3. รักษาความสะอาดของร่างกายและเสื้อผ้า ไม่มีกลิ่นตัว
4. มีความสุภาพ รู้จักเคารพและเกรงใจผู้อื่น พูดยาไพเราะต่อผู้ใช้บริการ เพื่อน

ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา

5. ซื่อสัตย์ต่องานและนายจ้าง รักษาคุณภาพของงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

6. ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น และยินดีตอบข้อซักถามแก่ผู้ร่วมงานที่มีความข้องใจในเรื่องต่าง ๆ

ลักษณะนิสัยที่ดีของพนักงานทำความสะอาด

1. มีความขยันหมั่นเพียรตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ
2. มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบงานที่ทำเสร็จให้อยู่ในสภาพ

เรียบร้อย

3. ตรงต่อเวลา และมีระเบียบแบบแผนที่ดีในการทำงาน
4. มีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะงาน เมื่อมีงานใหม่จะต้องเรียนรู้งานได้อย่างรวดเร็ว
5. มีความรับผิดชอบอุปกรณ์ เครื่องใช้ โดยหมั่นตรวจสอบและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

วิธีทำความสะอาดรอยเปื้อนชนิดต่าง ๆ (อดิศร เสกสรรค์วิริยะ, 2544 : ภาคผนวก)

ชนิดรอยเปื้อน	วิธีทำความสะอาด
กรด (น้ำยาล้าง โดสุซท์, น้ำยาล้างท่อ, น้ำส้ม)	ใช้โซดาและน้ำเช็ดเพื่อให้รอยเปื้อนเป็นกลาง (รอยเปื้อนจะเป็นกลางเมื่อไม่มีกลิ่นของกรด) แล้วเช็ดซ้ำด้วยแอมโมเนีย และใช้น้ำเย็นล้างออกเป็นรายการสุดท้าย
เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์	เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชับอล เช็ดด้วยน้ำส้ม ชับอล เช็ดด้วยแอมโมเนียชับอล ถ้าจำเป็นให้ฟอกด้วยไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 3-5% ใช้น้ำเย็นล้างออกแล้วซับให้แห้ง
ต่าง (น้ำตาลเข้มข้น, แอมโมเนียเข้มข้น, ไตรโซเดียมฟอสเฟต)	เช็ดด้วยน้ำส้ม ใช้น้ำล้างและซับให้แห้ง
เลือด	ดูดพื้นผิวที่เปื้อนออก เช็ดด้วยน้ำเย็นผสมผงซักฟอก ชับอล ใช้แอมโมเนียผสมน้ำเย็น เช็ดซ้ำ ชับอล ใช้น้ำล้างออกแล้วซับให้แห้ง เช็ดด้วยน้ำยาขัดสนิม และถ้ายังมีรอยเปื้อนอยู่ให้ฟอกด้วยไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 3-5%
เนย, มาร์การีน	ใช้น้ำยาซักแห้งเช็ด ชับอล เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชับอล ใช้น้ำล้างแล้วซับให้แห้ง
จี๊งจากเทียน	ดูดพื้นผิวที่เปื้อนออก ใช้ผ้าปูที่เปื้อนแล้วรีดทับด้วยเตารีดอุ่น ๆ เพื่อให้จี๊งละลายและถูกดูดซับไว้ที่ผ้า เช็ดด้วยน้ำยาซักแห้ง ชับอล ถ้ารอยเปื้อนยังไม่หมด ให้ทำซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

ชนิดรอยเปื้อน	วิธีทำความสะอาด
ถูกกวาด	ใช้มีดที่อ้อ ๆ ขูดออก เช็ดด้วยแอมโมเนีย ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอกที่เป็นกลาง ชับอลอกใช้น้ำล้าง และซับให้แห้ง
ซอสข้น ซอสมะเขือเทศ	เช็ดด้วยน้ำเย็นผสมผงซักฟอกหรือแอมโมเนีย ชับอลอก ถ้ายังมีรอยเปื้อนอยู่ให้ฟอกออกด้วยไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 3-5% ใช้น้ำล้างแล้วซับให้แห้ง
หมากฝรั่ง	ให้ใช้ถุงใส่น้ำแข็งวางบนหมากฝรั่ง เมื่อหมากฝรั่งแตกเป็นชิ้น ๆ แล้วใช้เครื่องดูดฝุ่นดูดออก เช็ดรอยเปื้อนที่เหลืออยู่ด้วยน้ำยาซักแห้ง
ซ็อกโกแลต	ขูดรอยเปื้อนที่พื้นผิวออก เช็ดด้วยผงซักฟอกผสมน้ำเย็น ชับอลอก เช็ดด้วยแอมโมเนีย ชับอลอก ใช้น้ำล้างแล้วซับให้แห้ง
รอยนูนหรือไหม้	ถ้าเป็นรอยไหม้เพียงเล็กน้อยให้ขูดออกด้วยเหล็กฝอยแห้ง ๆ หรือขลิบขนพรมออก แต่ถ้าไหม้เป็นรอยใหญ่ ให้เรียกบริษัทรับทำความสะอาดพรมมาจัดการตัดส่วนที่เป็นรอยไหม้ ออกแล้วสอดพรมชิ้นใหม่ไว้แทน หรืออาจจะทำเองก็ได้
น้ำยาทำความสะอาด	ล้างด้วยน้ำสะอาดจนกว่าสิ่งตกค้างจะหมดไปแล้วซับให้แห้ง
กาแฟ	ถูบริเวณที่เปื้อนด้วยไข่แดงดิบ ๆ ล้างออกด้วยน้ำ ถ้าเป็นรอยเปื้อนเก่า ให้เช็ดด้วยแอลกอฮอล์เปล่งสภาพสัก 2-3 หยด แล้วล้างออกด้วยน้ำ
สีเทียน	เช็ดด้วยน้ำยาซักแห้ง ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ล้างด้วยน้ำแล้วซับให้แห้ง

ชนิดรอยเปื้อน	วิธีทำความสะอาด
สีผสมอาหาร/สีย้อม	เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชั้บออกบ่อย ๆ (เพราะรอยเปื้อนจะขยายออกไปได้ง่ายเมื่อเปียกน้ำ) ทำซ้ำเช่นนี้จนผ้าขนหนูที่ใช้ชั้บน้ำไม่มีสีเปื้อนติดขึ้นมาเช็ดด้วยแอม โม่เนียชั้บออกใ้ใช้น้ำล้าง ชั้บให้แห้ง
น้ำยาซักเครื่องเรือน	เช็ดด้วยน้ำยาซักแห้ง ชั้บออก เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชั้บออก ล้างด้วยน้ำ ชั้บให้แห้ง (ถ้าน้ำยาซักเครื่องเรือนที่เปื้อนพรมเป็นชนิด “เคลือบรอยถลอก” อาจไม่สามารถเช็ดรอยเปื้อนจากน้ำยาชนิดนี้ออกได้หมด ถ้าไม่รีบเช็ดตอนที่เพิ่งเปื้อนใหม่ ๆ คราวต่อไปให้ใช้ผ้าชุบน้ำยาซักเครื่องเรือนชนิดที่ดึกว่าเดิม หรือไปซักเครื่องที่ในห้องใต้ดินหรือ โรงรถ)
รอยเปื้อนหญ้า	เช็ดด้วยอะซิโตน (แต่อย่าใช้เช็ดพรมที่เป็นเส้นใยอะซิเตด) ชั้บออก เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชั้บออก เช็ดด้วยแอม โม่เนีย ชั้บออก เช็ดด้วยน้ำส้ม ชั้บออก ใ้ใช้น้ำล้าง แล้วชั้บให้แห้ง ถ้าจำเป็นให้ฟอกด้วยไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 3-5%
รอยเปื้อนน้ำมัน	ใ้ใช้น้ำยาละลายปิโตรเลียมที่มีขาย หรือทินเนอร์ เช็ดรอยเปื้อนจากด้านนอกเข้าหาด้านใน เพื่อไม่ให้เป็นวงกว้างออกไป ชั้บออก เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอกอย่างอ่อน แล้วล้างออกด้วยน้ำ
หมึก (ปากกาลูกลื่น)	เช็ดด้วยน้ำยาซักแห้ง ชั้บออก เช็ดด้วยแอลกอฮอล์แปลงสภาพ ชั้บออก เช็ดด้วยอะซิโตน ถั้รอยเปื้อนยังคงอยู่ให้เช็ดด้วยน้ำยาขัดสนิม ถ้าจำเป็นอาจต้องใ้บริษัทรับทำความสะอาดมาจัดการตัดปะหรือฟอกสี
หมึก (ปากกาปลายสักหลาด)	หมึกจากปากกาปลายสักหลาดส่วนใหญ่เป็นสารผสมน้ำซึ่งทำความสะอาดได้ง่าย แต่ถั้ปากกานั้นมีข้อความระบุว่า “ลบไม่ออก” ก็หมายถึงไม่สามารถทำความสะอาดได้
หมึก (อินเดียนิงค์)	เช็ดด้วยน้ำยาซักแห้ง เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชั้บออก ใ้แอม โม่เนีย เช็ด ชั้บออก ล้างออกด้วยน้ำ ชั้บให้แห้ง (รอยเปื้อนหมึกชนิดนี้มักจะทำความสะอาดไม่ได้)

ชนิดรอยเปื้อน	วิธีทำความสะอาด
ไอโอดีน	เช็ดด้วยแอลกอฮอล์แปลงสภาพ ชับอลอก เช็ดด้วยแอมโมเนีย
เมอร์คิวโรนโดรม, เมอร์ทิลโอเลต	ชับอลอก แล้วล้างด้วยน้ำ (อาจมีรอยเปื้อนหลงเหลืออยู่บ้าง)
แยม, เจลลี่	เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำส้ม ชับอลอก ล้างด้วยน้ำ ชับให้แห้ง
ลิปสติก	ถูรอยเปื้อนที่พื้นผิวพรมออก ระวังอย่าให้รอยเปื้อนขยายออกไป เช็ดด้วยน้ำยาซักแห้ง ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชับอลอก เช็ดด้วยแอมโมเนีย ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำส้ม ชับอลอก ล้างด้วยน้ำ ชับให้แห้ง
เชอร์รา	เช็ดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค 1 ช้อนชา ผสมน้ำ 1 ถ้วย ชับอลอก เช็ดด้วยแอมโมเนีย ชับอลอก ล้างน้ำ คอยดูแลให้บริเวณนั้นแห้งอยู่เสมอ
นม, ครีม, ไอศกรีม	เช็ดด้วยน้ำยาแอมโมเนียหรือสารย่อยโปรตีน แล้วล้างออกด้วยน้ำ ถัารอยเปื้อนเป็นบริเวณกว้าง ให้ซักพรมหลังจากเช็ดรอยเปื้อนออกแล้ว
โคลน	ปล่อยให้แห้งแล้วเปรงหรือดูดออกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอกหรือแอมโมเนีย ชับอลอก ล้างด้วยน้ำ ชับอลอกให้แห้งถ้ายังมีรอยเปื้อนอยู่ให้เช็ดด้วยน้ำยาซักแห้งให้แห้ง
มัสดาร์ต	เช็ดด้วยน้ำยาผงซักฟอก ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำส้ม ชับอลอก ถัารอยเปื้อนนั้นยังคงอยู่ให้ใช้น้ำยาซักสนิมหรือไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ แล้วชับอลอก อย่าใช้แอมโมเนียหรือต่าง
น้ำยาล้างเล็บ	เช็ดด้วยน้ำยาซักแห้ง เช็ดด้วยอะซิโตน ถัารอยเปื้อนยังคงอยู่ให้เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชับให้แห้ง เช็ดด้วยแอมโมเนีย ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำส้ม ชับอลอก ล้างด้วยน้ำ ชับให้แห้ง

ชนิดรอยเปื้อน	วิธีทำความสะอาด
กัลลิน	เช็ดด้วยน้ำยาทำความสะอาดแบบฆ่าเชื้อ 1 ซ้อนชา ต่อน้ำ 1 ถ้วย ตามด้วยน้ำยาคำจัดกลิ่นแบบน้ำ ถักกลิ่นแทรกลงไปในพรมจนถึงพื้นด้านหลังก็เป็นการยากที่จะกำจัดกลิ่นนั้นให้หมด
สี (น้ำมัน)	อ่านคู่มือป้ายบนกระป๋องเพื่อจะได้ใช้ทินเนอร์หรือตัวทำละลาย ได้ถูกต้อง ถักรอยเปื้อนยังคงอยู่ ให้ใช้ผ้าขนหนูชุบน้ำยาซักแห้ง หรือทินเนอร์ วางปิดทับไว้หลาย ๆ ชั่วโมงเพื่อให้สีอ่อนตัว ใช้ตัวทำละลายเช็ดออก ใช้น้ำผงซักฟอกลงบนรอยเปื้อนหลาย ๆ หยด แล้วเช็ดจากด้านนอกเข้าด้านใน ชับอลอก เช็ดด้วยแอม โมนีเย ชับอลอก ล้างด้วยน้ำอุ่น ชับให้แห้ง
สี (ที่มีส่วนผสมของยาง)	เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำแอม โมนีเย ชับอลอก ล้างด้วยน้ำ ชับอลอก ถ้ำสีที่หกบนพรมแห้ง ให้หยดด้วยทินเนอร์แล็กเกอร์เล็กน้อย สีจะอ่อนตัวและเช็ดออกได้ง่าย (ทินเนอร์แล็กเกอร์อาจทำให้พรมละลาย จึงควรตรวจสอบเสียก่อน)
ยาขจัดรองเท้า	เช็ดด้วยน้ำยาซักแห้งแล้วตามด้วยน้ำผงซักฟอก ชับอลอก เช็ดด้วยแอม โมนีเย ชับอลอก ล้างด้วยน้ำ ชับให้แห้ง ถ้ายังหลงเหลือรอยเปื้อนอยู่ ให้ฟอกด้วยไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 3-5% หรืออาจจะจำเป็นต้องใช้วิธีตัดปะ
ปีสสาวะ	ชับอลอกให้แห้งมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก แล้วตามด้วยแอม โมนีเย ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำส้ม ชับอลอก ล้างด้วยน้ำ ชับให้แห้ง ถ้ายังมีรอยเปื้อนอยู่ ให้ใช้น้ำยาขจัดสนิม และอาจจำเป็นต้องฟอกด้วยไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 3-5% (ปีสสาวะอาจทำให้สีเสื่อมพรมตกได้)
อาเจียน	ชับอลอกให้มากที่สุด เช็ดด้วยน้ำผงซักฟอก ชับอลอก เช็ดด้วยแอม โมนีเย ชับอลอก เช็ดด้วยน้ำส้ม ล้างออกด้วยน้ำ แล้วชับให้แห้ง